

สร้างรั้วริมถนนสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต ... ต้องรู้!

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นเรื่องของผู้ประกอบการร้านค้าริมถนนซอย ใช้ประโยชน์จากถนนซอยจนทำให้ประชาชนผู้สัญจร ไปมาได้รับความเดือดร้อน ซึ่งโดยปกติแม้ว่าประชาชนทุกคนจะมีสิทธิที่จะใช้ประโยชน์ในถนนซอยซึ่งเป็นที่สาธารณะหรือทางสาธารณะร่วมกันได้ก็ตาม แต่การใช้ประโยชน์นั้นจะต้องไม่เป็นเหตุทำให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้น้อยลง

เรื่องราวของคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ขออนุญาตใช้ถนนด้านข้างของอาคารร้านค้าที่เป็นทางเข้าออกซอย เพื่อใช้วางกองวัสดุก่อสร้างและสร้างรั้วสังกะสีเพื่อป้องกันอันตรายจากการปรับปรุงอาคารร้านค้า ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี (นายกเทศมนตรี) มีคำสั่งอนุญาตเป็นเวลา 15 วัน ต่อมา มีผู้ร้องเรียนว่าไม่สามารถใช้ถนนซอยสัญจรไปมาได้ตามปกติ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นคำขอต่อการอนุญาตใช้ที่สาธารณะ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้วสังกะสีและขนย้ายกองวัสดุก่อสร้างออกจากถนนซอย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการใดๆ จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจทำการรื้อถอนรั้วสังกะสีและขนย้ายกองวัสดุก่อสร้างออกจากบริเวณดังกล่าว หลังจากนั้นได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และมีหนังสือแจ้งเตือนผู้ฟ้องคดีอีกสองครั้ง

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว โดยอ้างว่า ถนนซอยดังกล่าวเป็นถนนส่วนบุคคล และการก่อสร้างรั้วก็เพื่อความปลอดภัยจากการปรับปรุงอาคาร คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับและค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนรั้วและขนย้ายวัสดุก่อสร้าง ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อรั้วสังกะสีและขนย้ายกองวัสดุก่อสร้างที่ผู้ฟ้องคดีทำขึ้นได้หรือไม่? พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ให้นิยามคำว่า “ที่สาธารณะ” ว่าให้หมายความรวมถึงถนน อันได้แก่ ทางเดินรถ ทางเท้า ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก และตรอก ซอย หรือถนนส่วนบุคคลซึ่งเจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้เป็นทางสัญจรด้วย และตามมาตรา 19 และมาตรา 39 ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนนหรือในที่สาธารณะ เว้นแต่เป็นบริเวณที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศโดยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร หรือได้รับหนังสืออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นการกระทำของหน่วยงานราชการ หรือเป็นการวางไว้เพียงชั่วคราว ซึ่งหากมีการฝ่าฝืน พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจสั่งให้ปลดหรือรื้อถอนภายในเวลาที่กำหนดได้ และถ้าผู้ฝ่าฝืนนั้นละเลยหรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันได้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดการปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไป เพื่อให้เกิดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ว่าถนนซอยจะเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินมีโฉนดที่เอกชนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ตาม แต่การใช้ประโยชน์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณถนนซอยดังกล่าวและผู้ประกอบอาชีพขับรถโดยสารประจำทางได้ใช้ถนนซอยในการสัญจรไปมาเป็นเวลา 20 ปี ถึง 50 ปี โดยไม่มีผู้ใดโต้แย้ง อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังคงได้รับอนุญาตให้ใช้ถนนซอยเพื่อวางวัสดุก่อสร้างในลักษณะเกาะกะหรือกีดขวางเป็นการชั่วคราวเป็นเวลา 15 วัน และได้ชำระค่าธรรมเนียมการใช้ที่สาธารณะตามอัตราที่เทศบาลประกาศกำหนดไว้ ถนนซอยที่ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างรั้วและวางวัสดุก่อสร้างจึงถือเป็นที่สาธารณะตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ซึ่งต้องห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้งหรือวางสิ่งใดในบริเวณดังกล่าว เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ยื่นคำขอต่อการอนุญาตใช้ที่สาธารณะและไม่ดำเนินการรื้อถอนรั้วสังกะสีบริเวณถนนซอยภายหลังที่การอนุญาตชั่วคราวได้สิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการรถโดยสารประจำทางและราษฎรในชุมชนซอยได้รับความเดือดร้อนจากการจราจรที่ติดขัด จึงเป็นการกระทำที่ต้องห้ามและเป็นความผิด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี

มีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนรั้วสังกะสีและขนย้ายวัสดุก่อสร้างได้ตามมาตรา 19 และมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป ก็คือ ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจรื้อถอนรั้วสังกะสีและขนย้ายกองวัสดุก่อสร้าง และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้หรือไม่ ? ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้รื้อถอนรั้วและขนย้ายกองวัสดุก่อสร้าง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ทำการรื้อรั้วสังกะสีและขนย้ายกองวัสดุก่อสร้างออกไปจากถนนซอย และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว รวมทั้งมีหนังสือแจ้งเตือนการชำระค่าปรับและค่าใช้จ่ายได้ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 6/2556)

คดีนี้เป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับประชาชนทั่วไปว่า การที่บุคคลใดจะใช้ประโยชน์จากที่สาธารณะอันมีผลกระทบต่อสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะของประชาชนคนอื่นๆ จนทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ได้น้อยลงนั้น หากกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอนหรือวิธีการให้ต้องดำเนินการอย่างใดๆ แล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้นอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้การใช้สิทธิของตนส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้อื่นมากเกินไปจนความจำเป็นครับ !

นายปกครอง